

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

Rafaël Hertzberg

Barnoms hemmet

Hemmets h rd
 r guld v rd

UNIVERSITETSBIOTEKET
UMEA

97-07199

En litet minne från två värmer på
Sjuttonde årsdagen.
Mariehamn den 17 juni 1898.

Umeå universitetsbibliotek

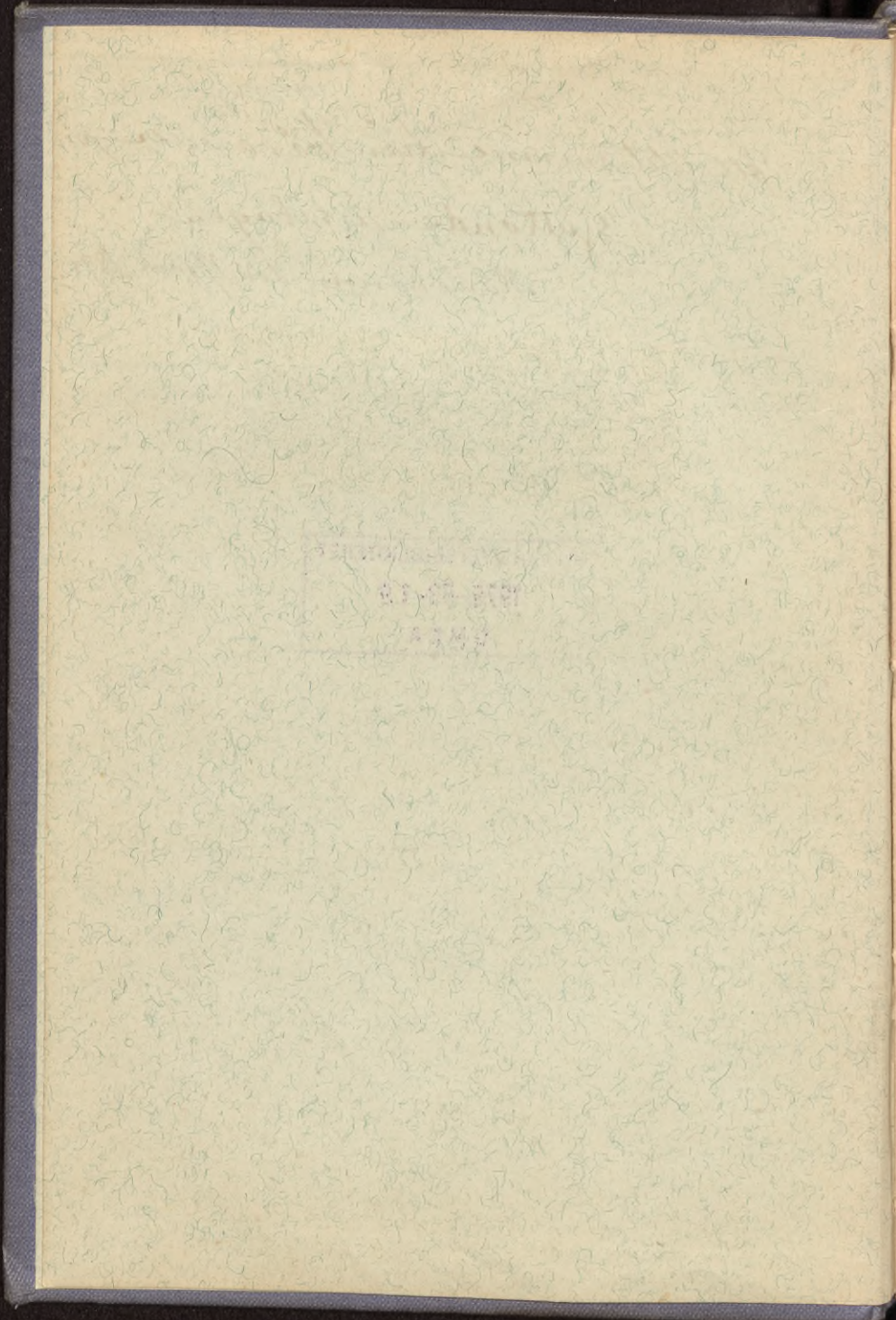

00001853504

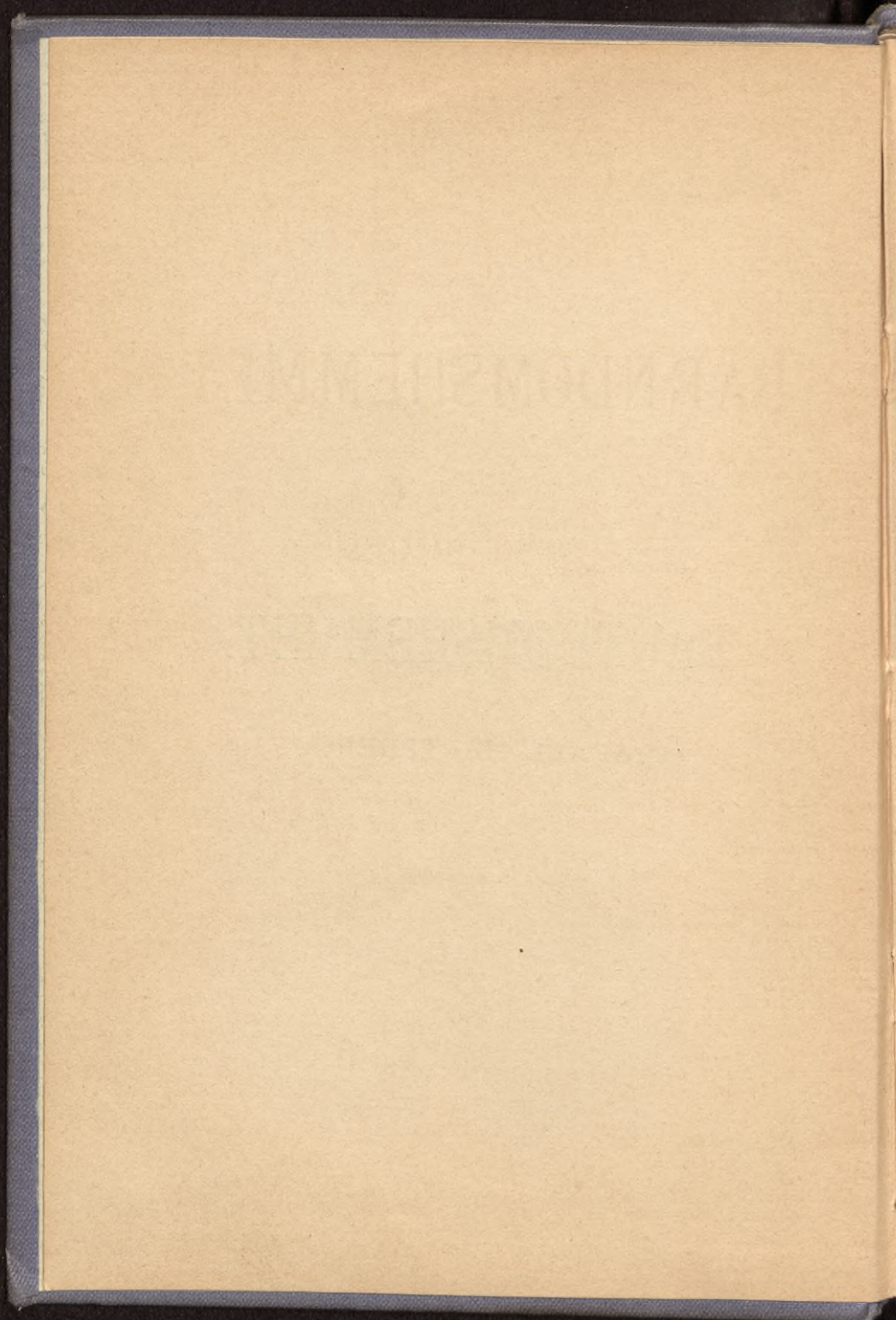
UNIVERSITETSBIBLIOTEKET

1975-03-19

UMEA

BARNDOMSHEMMET.

BARNDOMSHEMMET.

BILDER OCH STÄMMINGAR

AF

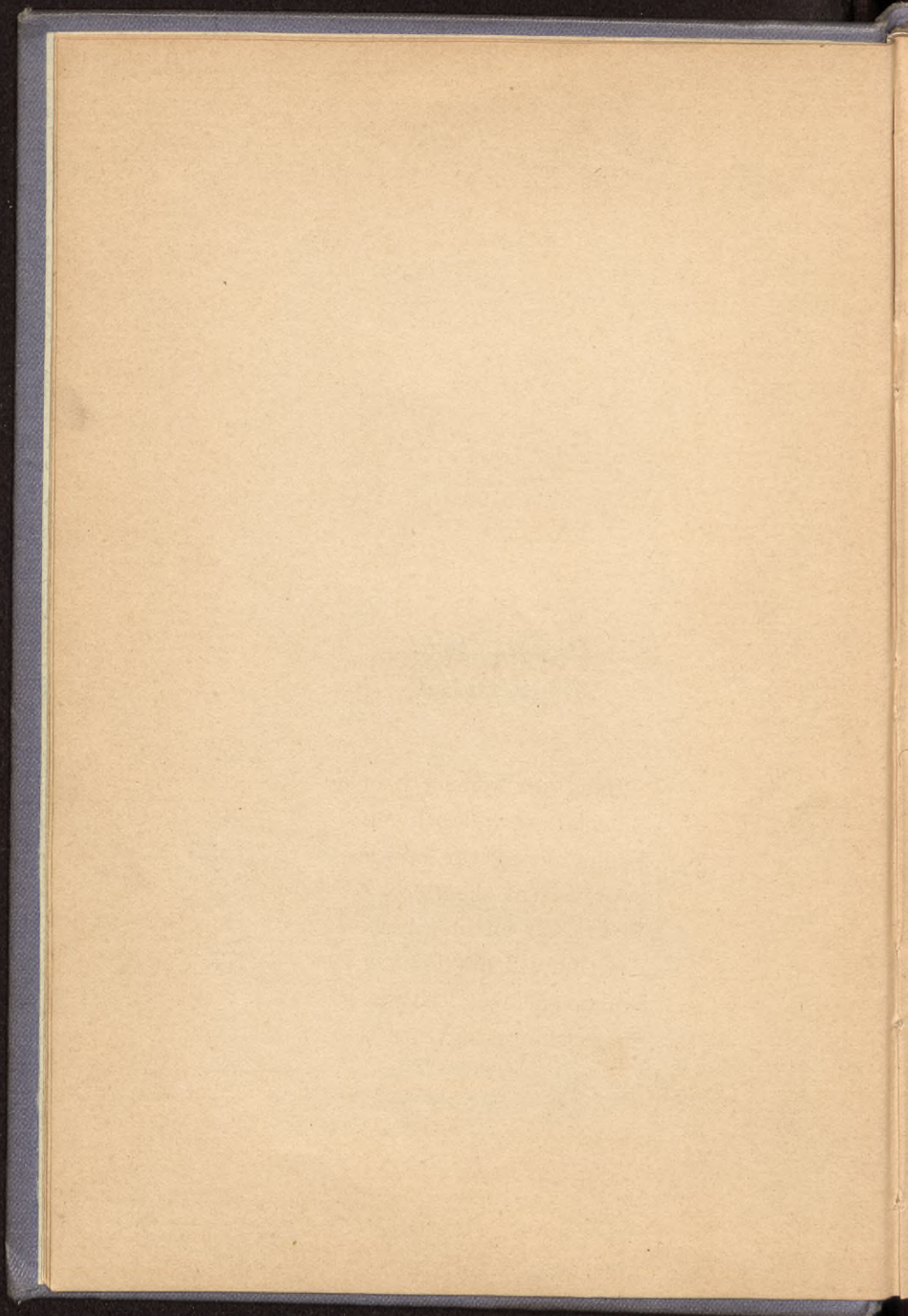
RAFAËL HERTZBERG.

HELSINGFORS 1892.
O. PALANDERS FÖRLAG.

HELSINGFORS, 1892.
Hufvudstadsbladets Nya Tryckeri.

*Hemmets härd
Är guld värd.*

Första stegen.

Hägg och syrener blanda
Blomdoft så ljuf och ren
Vänligt kring vår veranda
I aftonsolens sken.
Vi fira här en liten fest,
Hör, hur till ära för vår gäst
Svalan på taket kvittrar
Sin helsingssång som bäst.

In genom dörren träder
Lillan på daddas arm,
Pyntad i hvita kläder,
Så rosenröd och varm.
Lillan i dag har lärt sig gå —
Dadda helt nyss försäkrat så —
Nu är familjen samlad
Att undra och se på.

Dadda på golfvet ställer
Lillan försigtigt se'n.
Nu det för pilten galler
Att stå på egna ben.
Visa oss nu, att du är karl!
Foten, ack, än ej styrka har.
Karlen på näsan ramlat,
Om hjälp ej kommit snar

Glädtigt som fogelungen
Jollrar och sprattlar han.
Nu först han rakt är tvungen
Att visa hvad han kan.
Se då, ack se! Han kan ju gå,
Skyddad af daddas händer två!
Stapplande första stegen
Till mammans armar nå.

Syskonen händer klappa
Muntert åt liten pilt,
Skrattande nickar pappa
Och mormor småler mildt.
Mamma sin skatt i famnen tar,
Tänker att kanske komma dar,
Då denna hamn, den trygga,
Ej hennes gosse har.

Mormor talar om, att
den Gud älskar, lyckan får.

Kring små barnens läger bida
Himlens englar, ljusa, blida,
Vakta deras första ro.
Deras lefnads morgon smycka
De med sköna drömmars lycka
Och med hvita vingar fläcta
Himmelsk frid i deras bo.
Men så är små barnens tro:
Lyckan kommer, lyckan går,
Den Gud älskar, lyckan får!

Lifvet vinkar, glädjen manar
Ungdomsmodet upp till låga,
Endast fröjder ögat spanar,
Endast sällhet hjertat anar,
Och som sommarskyar tåga
Lifvets skuggor fjärran borta,
Och som sommarnatt i norden
Äro lifvets sorger korta.

Paradisiskt skön är jorden,
För en ynglings rena öga,
Smärtan är en saga vorden,
Dagens tunga kännes föga.
Vänskap ler och kärlek tjusar,
Hjertat klappar, pulsen brusar,
Lyckan vinkar varm och blid,
Som en sommaraftons frid,
Som en rosig morgongryning.

Men igenom lifvets ström
Rör sig fram en sakta dyning,
Liksom minnet af en dröm:
Lyckan kommer, lyckan går,
Den Gud älskar, lyckan får!

Så de lyda, helga orden:
„Allt förgängligt är på jorden“,
Och uti dess skumma dalar
Lyckan kommer, lyckan går.
Ett dock finnes, som ej sviker,
När allt annat från oss viker,
Det är barndomsangelns röst,
Det är stämman än som talar
Segerviss i våra bröst:
Den Gud älskar, lyckan får!

Hur de vexla, lifvets öden,
Hur de skifta, sorgen, nöden —
Den Gud älskar, lyckan får!
Om ock himmeln skymms den höga,
Höstar storma, vintrar snöga
Och af mörker höljs vårt öga:
Den Gud älskar, lyckan får,
Intet mörker honom når,
Ingen storm med honom rår!

Lyckan kommer! Barnet anar
Ej hur hastigt lyckan går.
Ungdomsmodet lyckan spanar,
Prydd med rosor i sitt hår;
„Lyckan kommer, lyckan går“,
Alltför snart det pröfva får.
Men från lifvets djupa källa
Silfverklara vågor välla,

Och med fromt och ödmjukt hopp
Kan man leda deras lopp,
Leda lyckans silfvervatten
Genom sorgen, genom nöden,
Genom alla dunkla öden,
Genom skuggorna och natten.
Ty i lifvet och i döden
Fast, orubbligt fast det står:
Den Gud älskar, lyckan får!

Skyddsenglarna.

Vackert sommarsolen skiner
Mellan gårdens gröna lindar,
Fönstrets luftiga gardiner
Lyftas lätt af ljumma vindar.
Stödd af mormors trogna händer
Liten pilt vid fönstret sitter,
Ut i verlden blicken sänder
Och af lust och glädje spritter.

Solen skiner, ångan höjes
Ljuft från rosor och jasminer.
Gamla mormors hufvud böjes,
Trötta blifva hennes miner.
Sömnens valmodroppe stänkes
Öfver ögat, handen domnar,
Emot bröstet hakan sänkes,
Ögat slutes — mormor somnar.

Pilten räcker lilla armen
Mot de svala regioner.
Lyssnar, stödd mot fönsterkarmen,
Tjust till fogelsångens toner,
Blickar utåt -- ser en matta
Blomväfd breda sig der nedan —
Sträcker famnen, kan ej fatta
Vådan — ack! han faller redan.

Mormor ur sin slummer vaknar,
Gnuggar gång på gång sitt öga,
Ser och ser, men barnet saknar.
Med ett ångestrop det höga,
Öppna fönstret hon då nalkas;
Hjertat krymper, pulsen hastar —
Men bland blommor barnet skalkas
Och åt mormor slängkyss kastar.

Mildt på englahänder buren
Han på blomstermattan hamnat,
Skönsta blomman i naturen,
Blomstrens andar honom famnat.
Ack! när barnets vår försvunnit,
Han dem kanske mer ej känner,
Och då fallets brant han hunnit,
Står han ensam, utan vänner!

Midsommaraftonen.

Ner emot skogen
Solen sig sänker,
Purpurbestänker
Sjö och land.
Vinden ej höres,
Löfvet ej röres,
Böljan ej föres
Mer mot strand.
All naturen står så ung och fager
I den tysta kvällens milda dager,
Och midsommarnatt sin slöja drager
Lätt öfver aftonens rosiga brand.

Folket bland strandens
Skrofliga stenar
Stubbar och grenar
Staplat opp.
Gossarna springa
Näfver att bringa.
Skrattsalfvor klinga —
Hej och hopp!
Nu en tunna, halffylld än med tjära,
Pigorna på stång försiktigt bära.
Pang! Ett skott hörs ljuda qväll'n till ära.
Hurra! Nu hissa vi tunnan i topp!

Bålet nu tändes.
Lågorna frasa.
Väldig vår brasa
Slår mot skyn.
Skrämd simmar anden
Ut ifrån stranden,

Trygg mer ej fann den
Vassens bryn.
Öfverallt, hvartän man blicken vänder,
Ser man huru eld vid eld sig tänder
Och mot himlen rök och gnistor sänder
Ute på udden, på berget, i byn.

Nötta fiolen
Knäpper nu drängen,
Gnider på strängen
Upp till dans.
Ungdomen svänger,
Kjolfällen fångar,
Glädjen förtränger
Syn och sans.
Öfver vattnets lugna, klara spegel,
Glänsande som guld i silfverdegel,
Glida slupar fram med hvita segel
Öfver den speglade kvällhimmels glans.

Hej! kaffepannan
Ställes på askan,
Grädde i flaskan
Kajsa har.
Se, hur hon vänder,
Sotig om händer,
Eldkol och bränder,
Rask och snar!
Ett, tu, tre hörs pannan muntert fräsa.
Kaffeskummet syns ur pipen gäsa.
Kajsa, röd om kind och svart om näsa,
Slår nu i drycken, så doftande, klar.

Redan i öster
Skyarna glöda.
Snart skall den röda
Sol gå upp.
Hem nu i sängen!
Trött öfver ängen

Följer med drängen
Barnens trupp.
Snart de sofva, låta sig ej störa
Af de ljud som skogens ekon föra,
Vakna ej, fast de i drömmen höra
Morgonsol helsas af galande tupp.

Karins smultronland.

Vid stranden af en vacker vik,
Der är mitt smultronland.
Der står en skog så grön och rik
Och speglar sig vid strand.
Och solbelyst en sved der är,
Tätt invid kullens fot —
Der växa stora röda bär
Och stråla mig emot.

Mitt smultronland så kärt jag har,
Ty det mitt eget är,
Och alla vackra sommardar
Kan man mig finna der.
Du Finlands bygd kring land och haf,
Visst skön och dyr du är,
Då sådan liten vrå deraf
Man hålla kan så kär.

Vallflickan sjunger i skogen.

I dyster furuskog
Jag vandrar, stackars flicka,
Och i hvar suck, som aftonvinden drog,
Jag fjäten hör af skogens troll, som på mig blicka.
Ack, den som vore hemma nu hos mor!
Men vägen är så lång,

Och mörk och hemsk är kvällen,
Och trollen gå
Och tassa lätt på tå
Längs kärrets smala spång
Och skratta tyst bland fjällen.
Ack! om jag vor'
Vid brasan nu hos mor!

Mormor berättar om vallflickan.

Lilla herdeflickan
I sin korta kjol,
Med den runda kinden
Brynt af sommarns sol,
Der i gråa torpet
Invid mon hon bor
Med en skara syskon
Hos sin goda mor.

De ha knappt om kakan
I sitt låga tjäll,
Modern lagt sig hungrig
Mången vinterkväll,
Se'n det sista brödet,
Som ännu fanns kvar,
Bland de många munnar
Hon fördelat har.

Men när sommarn kommer,
Då blir ljus och fröjd,
Fogelsång i skogen,
Bär på hvarje höjd.
Lilla herdefickan
Blir då moderns stöd
Och går ut att valla,
Tjenar för sitt bröd.

Innan morgonsolen
Öfver skogen står,
Från sitt lugna läger
Glad och frisk hon går,
Knäpper sina händer
Till en tacksam bön
För Guds skydd i natten,
För hans dag så skön.

Verlden är så vacker,
Lifvet är så godt.
Många fröjder falla
På den ringes lott,
Blott i unga barmen
Skuldfritt hjerta slår
Och till himlens ledning
All dess tillit står!

Barnen hiffa en död fogel i skogen.

Ack, nu är stackars fogeln död,
Hvars sång så frisk och klangfull ljud.
Ack, aldrig skall han flaxa mer
På trädets grenar upp och ner,
Och aldrig klingar mer hans sång
I gröna lunden kvällen lång.
Och ungarna de späda, små,
Ej honom mera skåda få,

De kvittra sakta i sin nöd:
„Hvem skyddar oss, när han är död?“
Och alla foglar flaxa opp
Så skrämnda kring hans stela kropp,
Och tänka: månn' det höken var,
Som vår kamrat nu dödat har?

Och barnen höllo honom kär,
Nu klaga de: „ack, död han är,
Den lilla vackra fogeln, som
Så muntert sjöng då sommarn kom.
Nu ligger han så stel och kall,
Och aldrig mer han sjunga skall.
Hur skall det nu hans ungar gå?
Gud hjälper dem helt visst ändå!“

Fiskarfärden.

Båten redan lastad är
Full med spön och refvar.
Kajsa stora knyten bär
I de bruna näfvar.
Pappa re'n i fören står,
Knut och Ernst ha hvar sin år,
Och Lisette, guldperlan vår,
Med en skorpborg sträfvar.

Alla stufvats in. Från land
Pappa båten stöter,
Bergar mammas sidenband,
Som i vattnet blöter.
Gossarna ro friska tag.
Kanske får man napp i dag!
Pappa kastar ut sitt drag,
Mamma lillan sköter.

Välbehållen snart man når
Fram till abborgrunden.
Man en stör i bottnen slår;
Der blir båten bunden.
Allt görs klart på en minut,
Spön och refvar kastas ut.
Stilla nu i båten! Slut
Med allt prat på stunden!

Solen baddar het på sjön,
Törstig blir man äfven.
Ingen fisk! Man sina spön
Sträcker fram mot säfven.
Karl ett väldigt napp har fått,
Rycker spöet upp så brådt.
Ack, det var ett sjögräs blott,
Som for af med refven.

Borta öfver skogens bryn
Tunga moln nu jaga.
Åskan mullra hörs i skyn,
Det till regn syns draga.
Spön och refvar upp med hast!
„Båten har för mycken last,“
Re'n vid vindens första kast
Rädd hörs mamma klaga.

Gossarna ro raska tag,
Ro af bara katten!
Kjolen, Lisette har på i dag,
Kan ej tåla vatten.
Pappa sjelf i åran tar,
Som en pil nu båten far,
Och sin klädning mamma drar
Öfver sommarhatten.

Genom alla kläder snart
Regnets floder tränga.
Båten af den starka fart
Börjar vådligt kränga.
När man se'n vid stranden är,
Hemåt det i språngmarsch bär,
Och der vägen blötast är,
Fastnar Karins känga.

Mormor berättar en saga
om
elfvorna Rosenknopp och Rosenkrans.

En liten elfva Rosenknopp
Sprang backe ned och backe opp
I skogens vackra, gröna sal,
Och kysste hvarje stängels topp
Och neg för hvarje näktergal,
Som sjöng sin sång i skuggig dal.

Och liten elfva Rosenkrans,
Den finaste som nånsin fanns,
Med ljusa lockar, ögon blå,
Hon gick med ärlorna i dans;
Musiken höllo bien små,
Och guldinsekter sågo på.

Och liten elfva Rosenknopp
Och liten elfva Rosenkrans
De möttes på en kullens topp
Hvar månljus kväll i dans,
Och drucko dagg ur blomsterkopp,
Den klaraste som fanns.

Men sommarns glädje är så kort,
Och hösten kommer hård och sträng
Och plundrar hvarje blomstersäng
Och jagar näktergalen bort;
Och slut är biets dansmusik,
Och guldinsekten ligger lik.

Då blir naturen kall och död,
Då lida de små elfvor nöd,
Och liten brunögd Rosenknopp
Förgäter sina muntra hopp,
Och liten blåögd Rosenkrans
Törs icke gå till lek och dans.

Då för en vänlig engel dem
Från skogen bort till menskors hem,
Och der bli de små menskobarn
Och läras mången nyttig sak,
Att sköta tvätt och brygd och bak
Och fälla duk och spinna garn.

Men elfvans håg för lek och fröjd
I hjertats botten än är kvar,
Och därför under sommarns dar
Och under julens muntra fröjd,
Står glädjen högt i himlens höjd,
Just som det förr i skogen var.

Och om i hydda eller slott
Ett barn du skådar fromt och godt
Med bruna ögon blicka opp,
Så är det elfvan Rosenknopp;
Men har dess ögon himlens glans,
Så är det elfvan Rosenkrans.

Barnabarnens menuëff.

Solen på fästet flammar,
Dagen är klar och skön,
Morfars och mormors kammar
Är blomsterklädd och grön.
Mormor i dag fyllt sjutti år,
Ler dock så ungt med snöhvitt hår,
Ler som på vinterdrifva
En glimt af vänlig vår.

Morfar och mormor båda
Segrat i lifvets strid.
Bidande gladt de skåda
Re'n mot en högre frid,
Blicka med fröjd och trofast hopp
Hän emot ljusa himlar opp,
Blicka med frid tillbaka
På lifvets långa lopp.

Hör! invid dörren ljuda
Röster och muntert glam.
Vänligt de gamla bjuda
Den glada skaran fram.
Pappa går främst med sin fiol,
Ljusalfer två bak mammas kjol
Gömma en kind så rosig
Som sommarns morgonsol.

Blygt från sin hamn, den trygga,
Träda nu fram de små,
Blicka omkring så skygga
Med ögon himmelsblå.
Ett, tu och tre, nu gäller det!
Allvarsam min och värdigt sätt!
Barnen till mormors ära
Ha lärt en menuett.

Ack, hvad behag der röjer
Damen, som nyss lärt gå.
Sirligt sin fot hon höjer
Och sträcker fram sin tå,
Slår sina ögon blygsamt ner,
Niger till golfvet, då hon ger
Knubbiga rosenhanden
Åt alnslång kavaljer.

Ett, tu och tre, hur roligt,
Allt går ju som en dans!
Det är ju rakt otroligt,
En sådan elegans!
Morfar med pipan takten slår,
Mormor mins rörd sin ungdoms vår,
Dadda vid dörren torkar
Med förklädet en tår.

Lilla bror ligger sjuk.

På sin bädd i långa dagar
Ligger lilla bror så matt,
Tyst och tålig, aldrig klagar,
Söker alltid småle glädt.

Stackars liten! Sommarns fröjder
Fick han lemna tidigt re'n,
Björkens sus på gröna höjder,
Gökens rop från lummig gren,

Ängen, der så många gånger
Gladt han lekt i syskonring,
Lunden, der vid fogelsånger
Han så muntert sprang omkring.

Nu är höst. Från fyllda logen
Ljuder slagans jemna takt,
Sången tystnat har i skogen,
Dimman sig på ängen lagt.

Bröderna till skolan fara
Hästen står vid trappan re'n;
Skola taga afsked bara,
Att till jul bli borta se'n.

Ömt hans kind, den tärda, bleka,
Kyssa de, och med en tår
I sitt öga lätt de smeka
Till farväl hans mörka hår.

När han sedan än från grinden
Skramlet hör af deras färd,
Gråter han och lutar kinden
Trött emot sin hufvudgård.

Mormor sofver.

Mormor somnat. Ingen störe
Gamla mormors korta blund.
Hon för sjuka bror har vakat
Till den sena midnattsstund.

I sin länstol nu vid fönstret
Har hon slumrat in så sött,
Och mot läderkarmen hvilar
Hennes gamla hufvud trött.

Genom öppna fönstret höres
Gröna björkens sakta sus.
Höstlig sol kring hvita hjessan
Gjuter signande sitt ljus.

Sjuttioårig, silfverhårig,
Blid som solig sommarkväll,
Sof i ro din blund, du kära,
Goda engel i vårt tjäll!

Mormor berättar om den
fäffiga flickan.

Späd och svag ifrån modersbarmen,
Ensam lemnad hon rycktes bort,
Trygga stödet af fadersarmen,
Ack, det miste hon innan kort.
Ej hon känner sin faders namn,
Ej hon minnes sin moders famn,
Och i hela den vida världen
Ej hon eger en vänlig hamn.

Som allena sin späda unge,
Haren lemnar på vinterhed,
Lemnar ensam bland vissna ljungen,
Utan skydd på den kala sved;
Så förutan båd' mor och far
Från sin spädaste barndoms dar
I den vida, den kalla världen
Helt allena hon lemnats har.

Tungt hon suckar, den stackars lilla,
Der hon vandrar på stig så lång.
Utför kinderna tårar trilla,
Och hon tröttnar så mången gång,
Somnar stilla i skogens famn,
Hviskar sakta sin moders namn,
Ser i drömmen invid sin sida
Modern småle i englahamn.

Sjuka bror kastar från fönstret
ett äpple till en figgarflicka.

Du stackars flicka! Se här, tag mot!
Jag kastar ett äpple inför din fot.
Sörj ej, fast du måste så ensam gå;
Vi äro ju alla Guds barn ändå.

Var tålig och from. Vårt lif är så kort,
Snart får du två vingar att flyga bort
Från smärta och sorg till lekar och fröjd
Hos Gud, som oss väntar i himlens höjd.

Mamma skrifver till bröderna
om lilla brors död.

Kära barn! Er bror, vår lilla,
Dyra älskling gått till Gud.
Lycklig han, från synd och villa
Gick han bort i englaskrud,
Hvilar nu så lugnt och godt,
Som han skulle sofva blott.

„Gråt ej, mamma!“ så han sade,
När jag kysste ömt hans hår
Och från mina ögon hade
Fallit på hans kind en tår.
Och han log så trött och matt,
Men förklaradt, ljuft och gladt.

Lilla bror, ur syskonringen
Har han nu gått bort från er.
Vid er hemkomst springer ingen
Liten parfvel mot er mer.
Men han har det nu så godt,
Han som här fått plågas blott.

Här hans lott var lida, kvida,
Allt från vaggan till sin graf.
Nu han får vid englars sida
Tacka Gud för hvad Han gaf,
Ty i himlens bröllopssal
Byts till fröjd allt jordiskt kval.

Fosterbarnet.

Du stackars lilla, i livvets brus
Utkastad som skum på vågen,
Välkommen var i vårt trefna hus,
Stå icke så skygg i hågen!
Hur ondt du slet på din vilsna stig,
Här får du hulldhet och skydd hos mig,
Här får du kärlek så innerlig.

Vid varma hjertat glöm, älskling, se'n
Hur frysa du fått i lifvet,
Hur nöd och armod från vaggan re'n
Till arfvedel dig var gifvet.
Du skänk från himlen, för lifvets stig
En mor så öm du skall få i mig,
En trofast vän, som skall skydda dig.

Och fylls af glädje ditt späda bröst,
Så kom att med mig den dela.
För dina sorger hos mig sök tröst,
Jag skall dem försöka hela,
Och blir du sjuk, skall den långa natt
Jag vaka tyst hos min egen skatt,
Som förr min mor vid min sjukbädd satt.

Så skall jag fångsla dig fast vid mig
Med band, hvilka kärlek spunnit,
Och jag skall vinna en vän i dig,
Den bästa som någon vunnit.
När lifvets sol sig bak kvällskyn drar,
Då skall du smycka min ålders dar
Med all den fågning ditt hjerta har.

Och när du — mognad för lifvets strid —
Mig lemna, i världen vida
Min tanke än dig skall följa blid,
En skyddsengel vid din sida,
Och ensamheten, de gamlas lott,
Skall bli mig kär, om jag visste blott
Att du, min älskling, har allt så godt.

Fänrik Stål.

De sutto förtroligt alla
I syskonkrets,
Och stilla och tyst var skaran,
Så yster städs.
En bok af sin far till gåfva
Helt nyss de fått.
Nu sutto de hela dagen
Och läste blott.

Förunderligt var att skåda
Den vackra glöd,
Som spreds öfver brynta kinder
Så varm och röd,
Och hur vid hvart blad af boken
De ungas blick
En underbar glans, så högstämmd
Och ädel fick.

Det var som de funnit något
Förut ej kändt,
Som något osägligt lyckligt
Dem hade händt,
Så skönt att de knappast kunde
Förstå det rätt,
Så stort, att det unga hjertat
Knappt rymde det.

De sågo för första gången
Sitt fosterland
Sin älskade famn dem bjuda
Från strand till strand,
De hörde dess hjertblod brusa
Så kraftigt, ungt,
Ännu när af bittert öde
Det krossades tungt.

De sågo dess ädla söner
Mot döden gå
Så modigt och käckt, som gälde
En fest det då.
Och aldrig, de tyckte, gafs väl
En fest mer skön,
Än dö för sitt land och vinna
Dess kärlek som lön.

De läste och läste åter
Med blick i brand.
Så dyrbart de förr ej vetat
Sitt fosterland.
De klappande bröst förstodo
Sin framtids mål,
Och stjernan, som dit dem ledde,
Var „Fänrik Stål“.

Runebergs besök.

Han kommit, han kommit! ljöd ordet,
Som stillade gossarnas glam,
Och en efter annan försagda
Till modern de smögo sig fram.
Hon sköt dem framför sig i salen
Att helsa som kärkommen gäst
Den skald, hvilken, ädlast bland söner,
Hans fosterland älskade mest.

Han satt i en länstol vid fönstret,
Bestrålad af aftonens glans.
Ej förr en gestalt de fått skåda
Så hög och så ädel som hans.
Och sjuårig pilt smög sig närmre
Till modern och tog hennes hand
Och hviskade sakta till henne:
„Nu skola vi sjunga Vårt land“.

Vid gamla och nötta klaveret
Hon satte sig tvekande ned
Och började älskade sången,
Och pilten, han stämde in med.
I moderns välljudande stämma
Som silfver, så klingande, ren,
Ljöd barnsliga rösten, och blicken
Så stjernklar bland lockarna sken.

Rörd skalden såg bort till den lille.
När sången var slut, gick han fram
Och smekte de guldgula lockar
Och tog honom upp i sin famn.
Det var som de kommande slägten
Han skådat, som skola en gång
Åt Finland den framtid förvärfva,
Han tecknat så skön i sin sång.

Den gamla kanonen.

Der låg på vår gård en gammal kanon.
Man fann den en dag i sanden på mon.
Den blodstänkts en gång i fädernas strid,
Nu redo vi grensle
På kanonen i frid.

Då kom till vår grind en gammal soldat;
På träben han gick och tiggde om mat.
Men rak i sin rygg som fordom han var,
Och tvenne medaljer
På sin tröja han bar.

Och när vår kanon då skåda han fick,
Det glimmade till som eld i hans blick.
Sin solbrända hand till hatten han för
Och gör för kanonen
Militärisk honnör.

Det var som han sett en gammal kamrat,
En vän från den tid han var ung soldat,
Som kämpat som han för Finland med lust,
Och blifvit en krympling
I den blodiga dust.

Han syntes så stolt, soldaten, för oss,
Beredd, tyckte vi, som fordom att slåss,
Att modigt till strid mot fienden dra,
Och därför vi alla
Stämde upp ett hurra!

Äldsta bror helsar Åbo slöff.

Vid Aurajokis bölja
En veteran der står.
Han värnat folkets barndom
I många hundra år.
Med sina starka murar
Af skroflig, finsk granit
Han bjudit Sverges ovän
Ett hotande: „kom hit!“

Nu är han gammal vorden,
Slut är hans styrkas tid.
Nu hvilar gråe kämpen
I ålderdomens frid
Och skådar från sin kulle
Ut öfver fjärd och land
På seglaren, som nalkas
Intill hans lugna strand.

Hvar kväll, när solen sjunker
I vestervågor ner,
Den sista afskedskyssen,
Som hon åt Finland ger,
Hon trycker på hans panna
Välsignande och blid —
De gamla, gråa murar
Då rodna mildt dervid.

Så står han ärevördig
Ännu ibland oss kvar,
Ett heligt, dyrbart minne
Från forna striders dar.
Du gamle, gråe kämpe
Vid Aurajokis strand,
Haf tack för goda vakten
Du hållit för vårt land!

Äldsta bror läser om Karl den folffe.

Han satt en kväll i sin faders rum,
Och höra han fick
Bekymradt tal, hur mot framtid skum
Vårt Finland nu gick.
De orden trängde i själen ned.
Mot Finlands ovänner hatfull, vred
Han sitter se'n vid sin lexa,
Med glimmande, fuktig blick.

Om Karl den tolfte han läser, varm,
Men tankfull också;
Hur björnens styrka med ynglingsarm
Han pröfvade på,
Hur full af harm öfver list och svek
Han drog på härtåg från björnalek,
Och hur moskoviten han lärde
Att springa för gossar blå.

Hans kinder glöda, hans hjerta slår
Med starkare slag:
„Du nordens hjelte, i dina spår
Gladt ginge ock jag!
Att aldrig svika sin goda sak,
Att aldrig böja sig, skrämnd och spak,
Ges väl för heder och mandom
En enklare, bättre lag?

„Din bild jag skådar på bokens blad,
Rak, högväxt och stram.
Beredd till strider, ej till parad,
Jag ser dig gå fram.
Du pekar ostvart mot Finlands strand
Och kramar svärdet med kraftig hand —
Hörs ej kanonen re'n dåna
I skyar af rök och dam?

„Ack, om du kunde ifrån din graf,
Du fruktade kung,
Stå upp och slå bortom österhaf
Med glafven så tung,
Och stå mot hoparna fast som berg
Och jaga skräck i vår oväns märg,
Såsom du fordom det gjorde,
Då norden ännu var ung!“

Morfars flagga.

Högst på en löfklädd kulle
Stod vårt lusthus i björkars skygd,
Bjöd för ögat en vidsträckt
Vy öfver sjöar och odlad bygd,
Och på dess tak en flaggstång
Nådde långt öfver trädens topp.
Hit kom morfar hvar morgon,
Hissade blågula flaggan opp.

När för den friska brisen
Flaggan vecklade ut sin duk,
Högt mot morgonens himmel
Bugtande vacker och smidigt mjuk,
Nickade morfar vänligt,
Gamla ögat det log så godt
Mot den fladdrande flaggans
Älskade färger i gult och blått.

„Ser ni,“ han sade ofta,
„Ser ni, flaggan, den är väl svensk,
Men i Finland dock alltid
Är ock förblifver den fosterländsk.
Den vid Lützen och Narva
Förde finnar till strid så god,
Siikajoki och Lappo
Sågo den purpras af finnars blod.

„Gladt våra fäder följde
Den i fjärran från hem och härd,
Att för folkrätt och frihet
Draga i kamp mot en väpnad verld.
Minnen, som aldrig blekna,
Kring den fläta sin lagerkrans,
Och vi äfven vår andel
Ha i dess segrars, dess äras glans.

„Derför i Finlands bygder
Hålls den blågula flaggan kär,
Derför hissas dess färger
Än såsom fordom med glädje här.
Huru än sekler skifta,
Aldrig kommer den dag ändå,
Då dess åsyn ej bringar
Finnarnes hjertan att högre slå.“

Gossarna resa hem till jul.

Bjällerklang och muntert traf,
Rimfrost rundt om fällen!
Raskt mot hemmet bär det af
I decemberkvällen.
Månens sken
Strålar re'n
Öfver snöhöljd furugren.
Tyst är nejden som en graf
Under stjernepellen.

Norrskensflammor högt i skyn
Bölja underbara.
Hunden skälla hörs i byn,
När förbi vi fara.
Sent det är.
Här och der
Genom skuggor färden bär.
Ifrån torp vid skogens bryn
Ljussken skimra klara.

Kölden skärper till. Det tar
Skarpt i kind och fingrar.
Ner för backen släden far,
Hejsan, så det slingrar!
Bortom sjön,
Der på ön
Syns vårt hem mot hvita snön,
Och i luften blå och klar
Ljusa röken ringlar.

Varmt i vinterkvällen sen
Lyser eld från köket.
Muntert sysslar hvar och en
Der med julestöket.
Raska på!
Snart vi få
Vara med bland dem också!
Hemma vänta alla re'n
Kära julbesöket.

Re'n i hemmet har man fått
Våra bjällror höra.
Syster skyndar sig så brådt
Ljus i farstun föra,
Och se der
Blid och kär
Mamma sjelf på gården är —
Bjällrans klang till först har nått
Hennes modersöra.

Barnen sjunga kring julgranen.

Nu så ha vi här
Julen i vårt hus,
Full med juleljus
Gröna granen är.
Klart från hvarje gren
Strålar deras sken.

Öfver tall och björk,
Öfver mo och ljung
Ligger drifvan tung.
Kvällen är så mörk.
Här är glädje blott,
Här är ljust och godt.

Alla barn i ring!
Mormor med också!
Gladt vi dansa må
Granen rundt omkring.
Himlens englar små
Dansa nu också.

Glada sångers ljud
Hörs i hvarje hem,
Som i Betlehem.
Signa, milde Gud
Från din klara höjd
Nu vår julefröjd.

Mormors julfankar.

Heliga aftonstund,
timmar af fröjd och frid,
O hur i manen fram
minnen från barndomens tid!
Doftande gröna gran
med dina tända ljus,
Vänligt du helsar än
mig från min moders hus.

Skaran, som kring vår gran
dansade gladt i ring,
Flugit ur boet ut,
skingrats i verlden kring.
Barndomens fröjd har flytt,
ungdomens vår var kort,
Och huru månget hopp
vissnat som blommor bort!

Men från de flydda dar
vaknar ett minne än,
Leende vinkar mig
barndomens verld igen.
Englar med ögon blå
gästa mitt lugna tjäll,
När det kring stad och land
mörknar i julekväll.

Julklapparna.

Kring den tända granen samlats
Helgdagsklädda gamla, unga,
Taga gladt i ring och kära,
Gamla julesånger sjunga.

Men man ser af barnens blickar,
Att ännu en fröjd de vänta.
Stilla! sågs ej bocken redan
Smått på farstudörren glänta?

Ja, han kommer. Hör, det prasslar,
Just som då på tå man smyger.
Dörren öppnas. Pang! En julklapp
Muntert öfver golfvet flyger.

Och med larm den glada skaran
Skyndar efter att den jaga.
Den får läsa utanskriften,
Som har lyckats rymmarn taga.

Åter en och ännu flere
Följa sedan efter denna.
Förr'n de slutat, börja redan
Ljusen granens grenar bränna.

Sist, af fröjd och lekar trötta,
Gå de små till drömmens världar,
Med de kära julegåfvor
Tätt vid sina hufvudgärdar.

Färd till juloffan.

Vinternatten sin tunga skrud
Öfver skogarna hvälfver mörk.
Muntert klingar vår bjällras ljud
Öfver mon mellan fur och björk.
Rimfrost hänger på björkens gren,
Glimmar vackert i stjernans sken.
Öfver buskar och fält och gården
Ligger drifvan så mjuk och ren.

Invid vägen från bondens hus,
Torparns koja så låg och arm,
Strålar vänligt ett juleljus
Ur den frostiga fönsterkarm.
När vi komma till skogssjöns strand,
Synes redan vid österns rand
Juldagsmorgonens första gryning
Bådas svagt af ett blekrödt band.

Öfver ängarna, öfver mon
Nu högtidlig och djup och klar
Dallrar helgedagsklockans ton.
Ljudet långt utåt bygden far.
På sin kulle, der bortom byn,
Skymtar kyrkan vid skogens bryn,
Och i dunklet dess höga fönster
Lysa klart som en andesyn.

Barnens bön för Finland
julen 1891.

Nu redes till fest öfver världen vid,
Nu stundar den helgade juletid,
Välsignad i slott och hydda,
Och Finland, vår älskade moder kär,
Af julens engel ej bortglömd är —
O Herre, vår moder beskydda!

Vi hörde ett ord, som vi ej förstått,
Att Finland den bittraste sorg har fått,
Har råkat i nöd och fara.

Vi veta och tro dock, att Herrens hand
Skall hägna och värna dig, fosterland,
Skall Finland som fordom bevara.

Och äro vi äfven blott svaga barn
Och är all vår styrka ett ringa flarn,
Ej pröfvad för lifvets strider,
Så älska vi dig, o du vet det väl,
Och älska dig högre af all vår själ,
Om, moder, du sörjer och lider!

Och Han, som vill lyssna till sparfvens bön,
Der ensam den kvittrar på frusna snön,
Han är dina barn ock nära,
Han ser hvad som röres i våra bröst,
Med mildhet han lyss till vår svaga röst,
Som ber för dig, moder du kära.

Tänd därför, o Finland, i hvarje hus
Med fröjd såsom förr dina juleljus,
Sjung julpsalmen gladt i din kyrka!
Som midvinterns mörker din sorg skall fly
Och mäktigt en gång ur vår kärlek gry
Din frihet, ditt ljus och din styrka!

Innehåll:

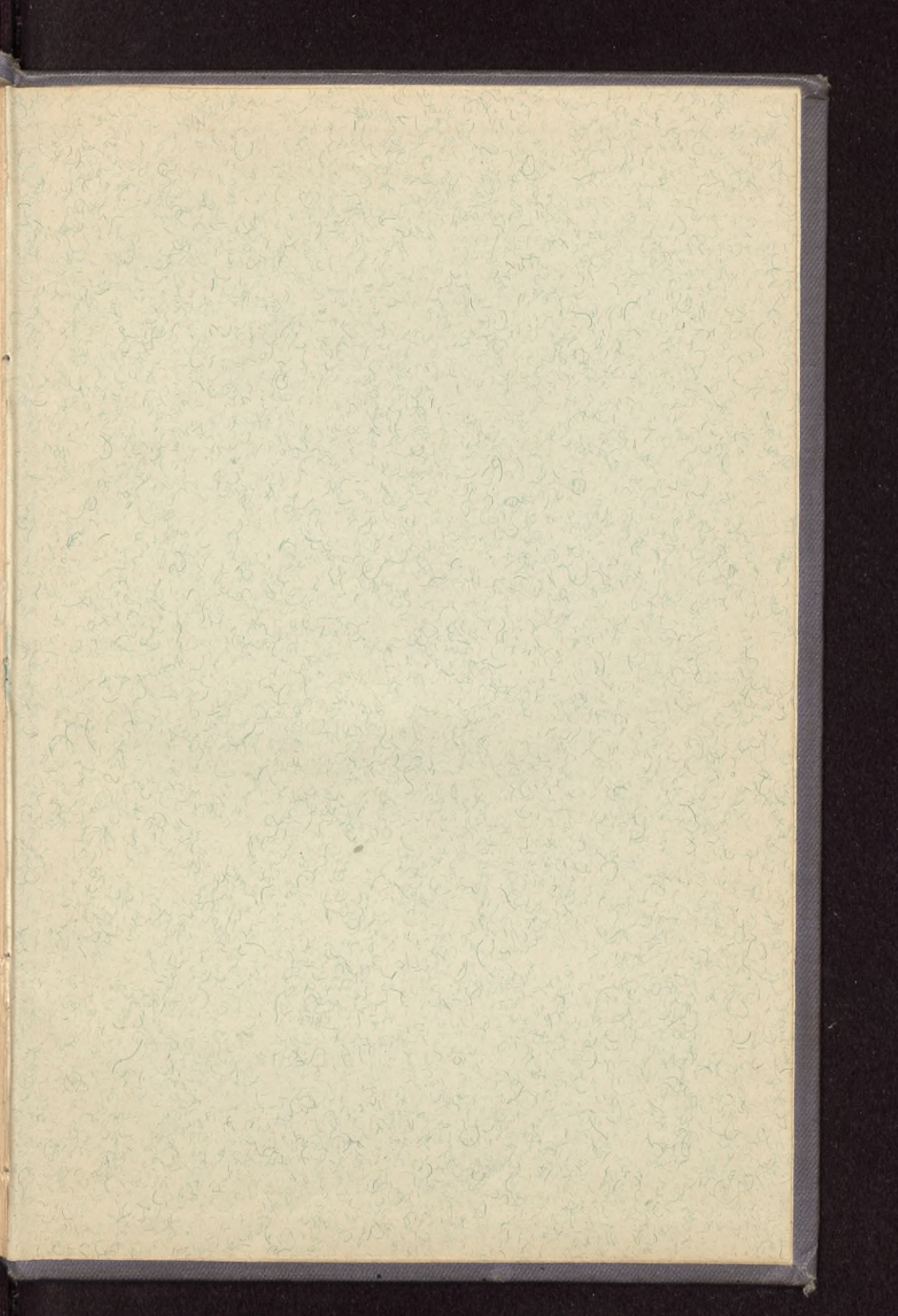
Första stegen	Sid 7
Mormor talar om, att den Gud älskar, lyckan får	” 10
Skyddsenglarna	” 15
Midsommaraftonen	” 18
Karins smultronland	” 23
Vallflickan sjunger i skogen	” 25
Mormor berättar om vallflickan	” 27
Barnen hitta en död fogel i skogen	” 30
Fiskarfärden	” 32
Mormor berättar en saga om elfvorna Rosenknopp och Ro- senkrans	” 36
Barnabarnens menuett	” 40
Lilla bror ligger sjuk	” 44
Mormor sofver	” 47
Mormor berättar om den fattiga flickan	” 49

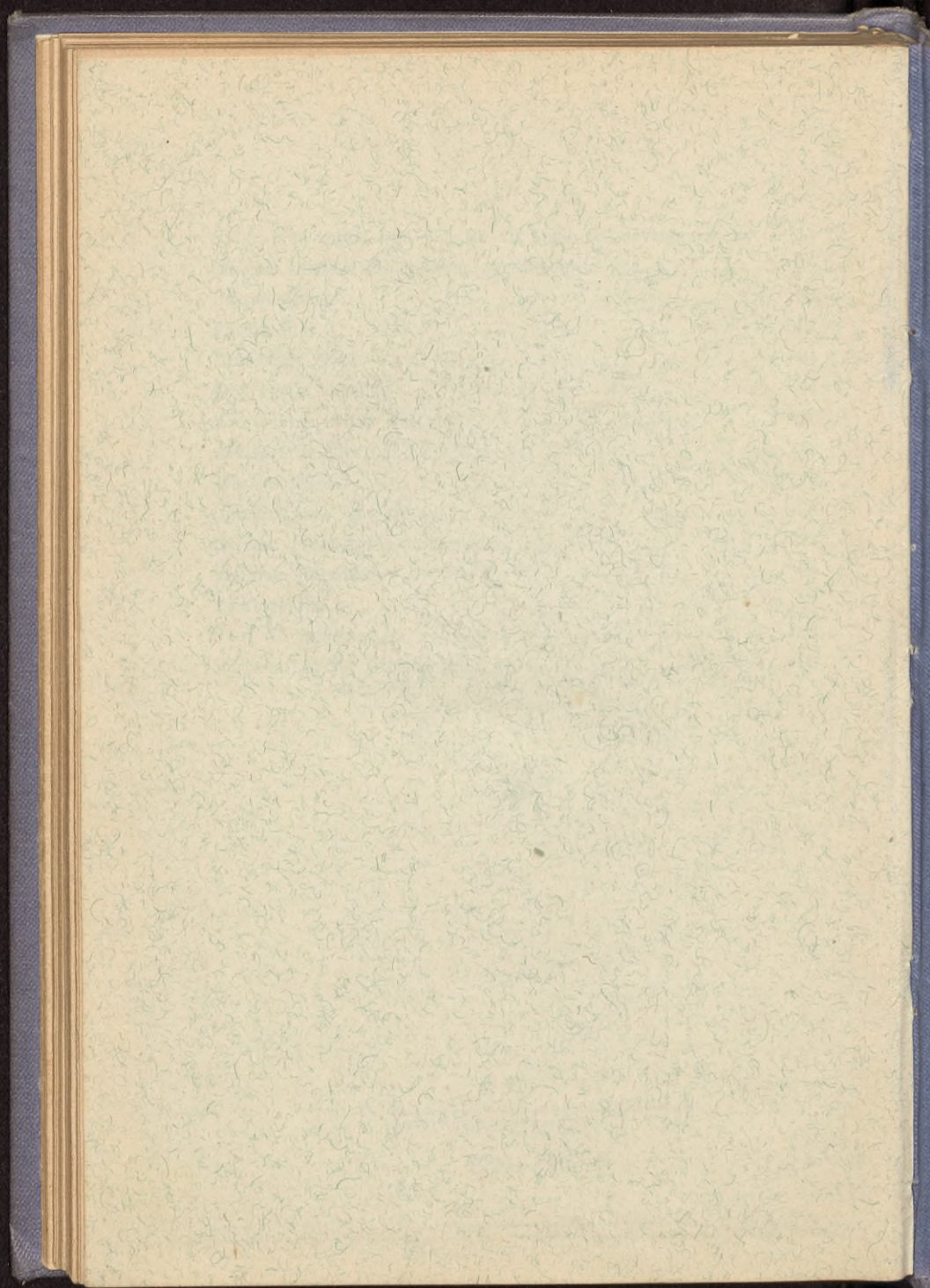
Sjuka bror kastar från fönstret ett äpple till en tiggarflicka ..	51
Mamma skriver till bröderna om lilla brors död	52
Fosterbarnet	54
Fänrik Stål	57
Runebergs besök	61
Den gamla kanonen	64
Äldsta bror helsar Åbo slott	66
Äldsta bror läser om Karl XII	69
Morfars flagga	72
Gossarna resa hem till jul	75
Barnen sjunga kring julgranen	78
Mormors jultankar	80
Julklapparna	82
Färd till julottan	84
Barnens bön för Finland julen 1891	86

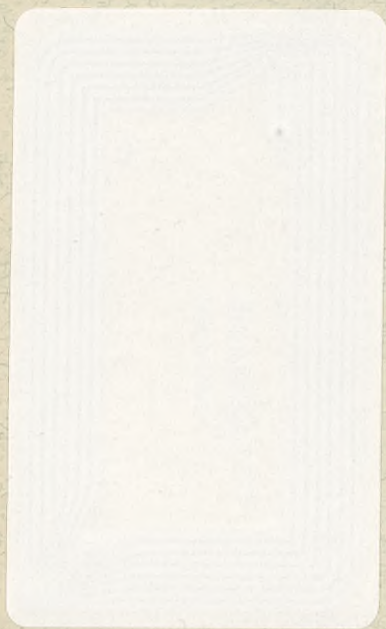

UNIVERSITETSBIBLIOTEK
 1975-03-19
 UMEÅ

4/1975/212

1888